

Nem harap a mikroszkóp

A hüvelyfolyás diagnosztikája

A kóros hüvelyfolyás hátterében számos ok állhat, melyek gyakran szövődnek egymással. Oki kezelés hiányában a tünetek visszatérővé válnak, a számos kontroll terheli az egészségügyi ellátórendszert, és jelentősen rontja a betegek életminőségét. A fenti nehézségek kiküszöbölhetőek egy nagyon egyszerű, gyors, olcsó és informatív vizsgálat – a festett hüvelykenet mikroszkópos vizsgálatának – beállításával a rendelőben.

A nemi gyógyászati rendelést felkereső nőbetegek körében a kóros hüvelyfolyás messze a leggyakoribb panasz: általában nagyobb mennyiségű fluor megjelenése, vagy a folyás színe, állaga, szaga megváltozása miatt jelentkeznek.

meghatározni nem lehet, a kevert fertőzések rejtve maradnak, és a normál hüvelyflóra állapotát sem lehet megítélni.

Az akut panaszokkal jelentkező betegek joggal várják el, hogy azonnali enyhülést hozó kezelést kapjanak, de

VAGINOSISOK

A vaginosisok közül leggyakoribb a bakteriális vaginosis, mely esetén a kenetben zsúfoltan, „felhőszerűen” láthatunk Gram-pozitív és -negatív

ilyenkor az összes kóros állapot egyidejű kezelésére szükség van. Például ha a kenetben bakteriális vaginosis látszik, ugyanakkor zsúfoltan fehérvérsejtek is jelen vannak, akkor az anaerob flóraeltolódáson kívül valami egyebet is keresnünk kell. Gyakori társfertőzés a vulvovaginitis candidosa, mely a kenetből rögtön látszik is. A gombaelemek jól festődnek: Gram-pozitív, sötétkék, szabályos ovális alakú képletek. Kis számban jelenlétük nem feltétlen kóros, ám ha álfonalképződést látunk, az

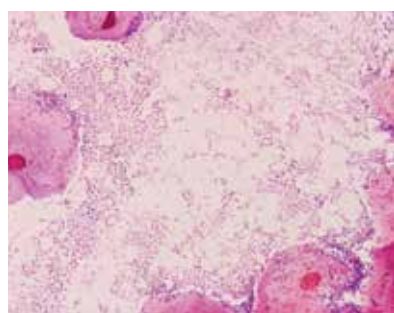
AEROB VAGINITIS

Szintén nagyszámú fehérvérsejt megjelenésével jár az aerob vaginitis képe. Hátterében változatos morfortípusú baktériumspóriumok áll: *Streptococcus agalactiae*, *S. aureus*, *E. coli*. Mindig markáns klinikai tünetekkel jár, erős fájdalommal, sárgás-zöldes fluorral, a hüvelyfalán megjelenő petechiákkal, erosiókkal. Amennyiben pozitív tenyésztés esetén a klinikai tünetek hiányoznak és a kenetben nem látható intenzív gyulladás, a diagnózis nem állítható fel és antibiotikum adása nem indikált.

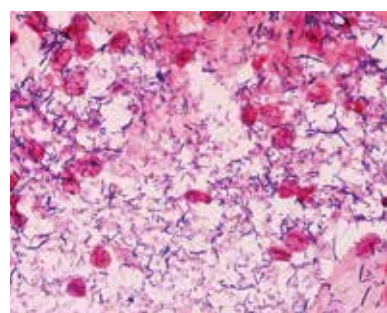
AZ AZONNALI OKI KEZELÉS LEHETŐSÉGE

Fenti példákból is jól látszik, hogy mennyivel pontosabb képet kapunk a festett hüvelykenet vizsgálatával a fluor pusztá klinikai vizsgálatánál

1. ábra

2. ábra

A TÜNETEK OKÁNAK TISZTÁZÁSA

Első lépésként mindig tisztázandó a pontos tünet, hiszen a hüvelyváladék élettani jelenség. A tuba, az endometrium és a cervix hengerhámjának váladéka, a hüvelyfal hajszálereinek transzudátumával együtt egy olyan folyást eredményez, melynek mennyisége döntően ösztrogénfüggő, de számos egyéb endokrinológiai, immunológiai vagy pszichológiai okból változhat fertőző ágens nélkül. Ha a páciens zavaró nagyobb mennyiségű folyás hátterében nem igazolódik mikrobiológiai eredet, ezeket az okokat érdemes a továbbiakban vizsgálni.

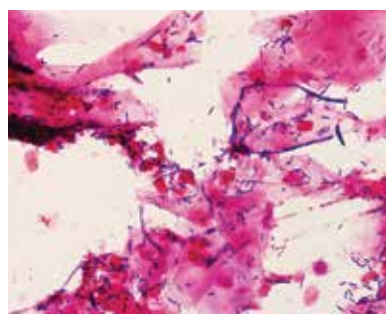
GOMBÁS FERTŐZÉS

A kóros hüvelyfolyást olyan gyakran okozza gombás fertőzés, hogy jelentkezésekor szinte automatikusan kap antimycoticus kezelést a beteg. *Candida albicans* az egészséges nők kb. 40%-ának hüvelyváladékában kimutatható, elszaporodása jellemzően fehér, darabos, túrós folyás mellett jellegzetes panaszokkal (kipirosodással, viszketéssel) jár. A gomba elleni kezelés a beteg számára a panaszok megszűnését jelenti. Azonban a *Candida albicans* sokszor mintegy „indikátor” csupán, és a háttérben meghúzódó egyéb betegség (pl. cervicitis) vagy társfertőzés (pl. bakteriális vaginosis) kezeletlenül marad.

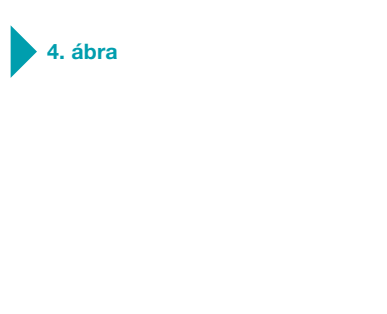
A FESTETT HÜVELYKENET VIZSGÁLATA

A fizikális vizsgálat elengedhetetlen része a diagnózis felállításának, de sajnos sokszor nem elegendő. Ugyanis a folyás minősége alapján annak pontos okát

3. ábra

5. ábra

a klinikai vizsgálatokra támaszkodó ex juvantibus kezelés gyakran alapszik pontatlan diagnózison, s ez felesleges gyógyszerfelíráshoz, rezisztens törzsek kialakulásához vezethet. Van a klinikusok kezében egy rendkívül egyszerű, gyors és olcsó módszer, melynek segítségével azonnal kideríthető az ok, megkezdhető az oki terápia, ez pedig a festett hüvelykenet vizsgálata. Segítségével pár perc alatt azonosíthatók azok a betegek is, akiknél további, például PCR-vizsgálatok szükségesek. A vizsgálat talán legfontosabb előnye, hogy azonnali képet kapunk a hüvelyflóra állapotáról. Ma már jól ismert a hüvelyi mikrobiom kulcsszerepe a candidás vulvovaginitis és más kóros állapotok, például a koraszülés vagy a HPV eredetű cervicalis dysplasia kivédésében.

A hüvely feltárása után a fornixból vattapálcával vagy kacsával nyert kenet 4-5 perc festés után rögtön vizsgálható is, a fénymikroszkóp 1000-szeres immerziós nagyításával.

Normál folyás esetén a hüvelyhám sejtjei és lactobacillusok látszanak. Kóros flóra esetén ítélni lehet meg a normál és kóros flóraalkotók aránya és száma. Rögtön elkülöníthető a gyulladással járó vaginitis és cervicitis a flóraváltozással járó vaginosisoktól. Az elkülönítés a kenetben látott fehérvérsejtek számán alapszik.

baktériumokat vegyesen. (1. ábra) A baktériumok mintegy rátapadnak a hámsejtek felszínére, létrehozva az ún. clue sejtet. Gyulladásos sejtet viszont nincsenek.

A vaginosisok szintén nem ritka formája a citolitikus vaginosis, festett kenet nélkül szinte biztosan diagnosztizálhatatlan marad. Járhat akár fehér, túrószerű fluorral, mégsem gombás eredetű, de lehet szürkés-sűrű, akár csak a bakteriális vaginosis klinikai képe. A kenetben látszanak azonban a hemzsegő lactobacillusok és hámsejtek citolízise nyomán kialakult „csupas” sejtmagok. (2. ábra)

VAGINITIS, CERVICITIS

Ha a kenetben látóterenként 15-20-nál több fehérvérsejt található, akkor vaginitis vagy cervicitis áll fenn. Mindkettő kombinálódhat vaginosisal,

a gomba invazivitásának jele. (3. ábra) Ha a *Candida albicans* sarjadzó sejtjeinél kisebb, ovális, kissé csúcsos, citrom alakú elemeket látunk fonalképződés nélkül, az *Candida glabrata*. (4. ábra)

A fenti eltérések bármelyikével együtt előfordul, hogy a kenetben rendkívül nagy számú gyulladásos sejt figyelhető meg. Amennyiben ezek csoportokban „kihúzza” helyezkednek el, a nyákos fluor kikenésének megfelelően, akkor gyanakodni kell cervicitis fennállására. Ha már a klinikai vizsgálatkor látható ürülő gennyves váladék a nyakcsatornából, akkor külön cervikális kenetet érdemes festeni. Ilyen módon igazolható például, hogy a sok gyulladásos sejt nem a vulvovaginitis candidosa részjelensége, hanem egyéb okot kell keresni. Ebben az esetben indikált szűrést végezni Chlamydia, Mycoplasmák és *Neisseria gonorrhoeae*, esetleg HPV kimutatására. (5. ábra)

DR. SZANDÁNYI RÉKA

Belvárosi Orvosi Centrum, Budapest

IRODALOM

- Várkonyi V, Simon Gy. STD-atlasz gyakorlati orvoslásnak
- Danby CS, Althouse AD, Hillier SL et al. Nucleic Acid Amplification Testing Compared With Cultures, Gram Stain, and Microscopy in the Diagnosis of Vaginitis. J Low Genit Tract Dis 2021;1;25(1):76-80.
- Donders GG, Van CK, Bellen G et al. Predictive value for preterm birth of abnormal vaginal flora, bacterial vaginosis and aerobic vaginitis during the first trimester of pregnancy. Br J Obstet Gynaecol 2009;116:1315-24.
- Boyanova L. Direct Gram staining and its various benefits in the diagnosis of bacterial infections. Postgrad Med 2018;130(1):105 Review.
- Yuejuan L, Mengjie Ch, Lu Q et al. A meta-analysis of the relationship between vaginal microecology, human papillomavirus infection and cervical intraepithelial neoplasia. Infectious Agents and Cancer 2019;14:29.
- José M S et al. Laboratorial Aspects of Cytolytic Vaginosis and Vulvovaginal Candidiasis as a Key for Accurate Diagnosis: A Pilot Study. Rev Bras Ginecol Obstet 2020;42(10):634-641.